

Історія

УДК 929: 341.71(477) «1918/1923»

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19130294>

**Дипломатична діяльність Василя Панейка в контексті
міжнародного визнання Західноукраїнської Народної Республіки**

Дацків Ігор Богданович,

доктор історичних наук, професор,

професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0000-0001-8359-3937>

Прийнято: 03.03.2026 | Опубліковано: 20.03.2026

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню дипломатичної діяльності Василя Панейка в контексті боротьби Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР) за міжнародне визнання у період її державотворення 1918–1919 років. У роботі аналізуються ключові напрями зовнішньополітичної стратегії ЗУНР, визначається роль Василя Панейка як Державного секретаря закордонних справ у формуванні та реалізації дипломатичної політики новоствореної держави.*

Особлива увага приділяється діяльності В. Панейка на міжнародній арені, його участі у контактах із державами Антанти, спробах заручитися політичною та матеріальною підтримкою, а також забезпечити легітимність ЗУНР у світовому співтоваристві. Окрім того, досліджуються організаційні аспекти роботи дипломатичної служби новоствореної республіки, формування зовнішньополітичних документів, взаємодія з іншими

українськими політичними та військовими структурами, а також вплив геополітичної кон'юнктури на ефективність дипломатичних зусиль.

Стаття виявляє, що внесок В. Панейка у зовнішньополітичну діяльність ЗУНР був значним: він поєднував активну міжнародну діяльність із стратегічним плануванням об'єднання українських земель та представленням українських інтересів на переговорах із провідними європейськими державами. Автор підкреслює, що дослідження цієї теми досі залишається фрагментарним, а повний аналіз ролі В. Панейка дозволяє глибше зрозуміти механізми дипломатичного забезпечення української державності у період визвольних змагань.

Дана праця розрахована на істориків, міжнародників, політологів, дослідників українського державотворення та дипломатії, а також на всіх, хто цікавиться процесами формування національної державності та міжнародних відносин у Центрально-Східній Європі початку XX століття.

Ключові слова: Василь Панейко, ЗУНР, УНР, дипломатія, міжнародне визнання, зовнішня політика, державотворення, Паризька мирна конференція.

Diplomatic Activity of Vasyl Paneyko in the Context of International Recognition of the West Ukrainian People's Republic

Ihor Datskiv,

PhD hab. (History), Professor,

Professor, Department of International Relations and Diplomacy,

West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-8359-3937>

Abstract *The article is devoted to the study of Vasyl Paneyko's diplomatic activity in the context of the West Ukrainian People's Republic's (WUPR) struggle for international recognition during its state-building period of 1918–1919. The paper analyzes the key directions of the WUPR's foreign policy strategy and defines Paneyko's role as the State Secretary of Foreign Affairs in shaping and implementing the diplomatic policy of the newly established state.*

Particular attention is paid to Paneyko's work on the international stage, his contacts with the Entente powers, efforts to secure political and material support, and attempts to ensure the WUPR's legitimacy in the global community. The study also examines the organizational aspects of the diplomatic service of the new republic, the development of foreign policy documents, cooperation with other Ukrainian political and military institutions, and the influence of the geopolitical situation on the effectiveness of diplomatic efforts.

The article demonstrates that Paneyko's contribution to the WUPR's foreign policy was significant: he combined active international engagement with strategic planning for the unification of Ukrainian territories and the representation of Ukrainian interests in negotiations with leading European states. The author emphasizes that research on this topic remains fragmented, and a comprehensive analysis of Paneyko's role allows for a deeper understanding of the mechanisms of diplomatic support for Ukrainian statehood during the period of national liberation struggles.

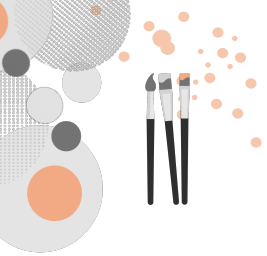
This work is intended for historians, international relations specialists, political scientists, researchers of Ukrainian state-building and diplomacy, as well as anyone interested in the processes of nation-state formation and international relations in Central and Eastern Europe in the early twentieth century.

Keywords: *Vasyl Paneyko, WUPR, UPR, diplomacy, international recognition, foreign policy, state-building, Paris Peace Conference.*

Постановка проблеми. Кінець XIX – початок XX ст. став переломним етапом в історії Галичини та всього українського національного руху. У цей період відбувалася його активна політизація, формування партійно-політичної системи, а також кристалізація ідеї державної самостійності України. Важливим ідейним підґрунтям цих процесів стала праця Юліана Бачинського «Україна irredenta» (1895), у якій уперше в новітній українській політичній думці було чітко сформульовано концепцію політичної незалежності України. Саме в такому інтелектуальному та суспільно-політичному середовищі формувалася світоглядна позиція покоління українських діячів початку XX ст., до якого належав і Василь Панейко.

Постать Василя Панейка посідає особливе місце в історії Західноукраїнської Народної Республіки та й не лише як одного з провідних діячів її зовнішньополітичного відомства. В умовах післявоєнного переділу Європи 1918–1923 рр. питання міжнародного визнання української державності набуло визначального значення для збереження ЗУНР як суб'єкта міжнародних відносин. Проте, попри наявність загальних досліджень історії Західноукраїнська Народна Республіка, дипломатична діяльність Панейка в контексті боротьби за міжнародне визнання держави потребує глибшого аналізу, систематизації та переосмислення.

Актуальність тематики зумовлена необхідністю комплексного дослідження механізмів і стратегій, які застосовувала українська дипломатія для легітимації ЗУНР на міжнародній арені, зокрема в умовах Паризької мирної конференції та складної геополітичної кон'юнктури повоєнної Європи. Недостатньо з'ясованими залишаються питання ефективності дипломатичних кроків Василя Панейка, його концептуальних підходів до зовнішньополітичної стратегії, а також впливу його діяльності на формування міжнародного іміджу української державності.

Таким чином, наукова проблема полягає у визначенні місця та ролі Василя Панейка в процесі міжнародної легітимації ЗУНР, з'ясуванні змісту та результативності його дипломатичної діяльності, а також у встановленні взаємозв'язку між ідейними засадами українського національного руху кінця XIX ст. та практикою зовнішньої політики західноукраїнської держави в 1918–1923 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на наукову, теоретичну й практичну актуальність порушеної проблематики, а також беручи до уваги її недостатню опрацьованість у вітчизняній історіографії, автор, спираючись на напрацювання попередників і залучені джерельні матеріали, поставив за мету здійснити комплексний аналіз громадсько-політичної та дипломатичної діяльності В. Панейка, окреслити його місце та значення в процесі українського національно-державного становлення.

На сьогодні кількість наукових праць, безпосередньо присвячених постаті В. Панейка та його діяльності, залишається незначною. Встановлено, що проблема дослідження його громадсько-політичної й дипломатичної активності фактично не отримала належного висвітлення в сучасній українській історичній науці. Брак ґрунтовних студій зумовлений тривалим замовчуванням цієї постаті в радянський період і обмеженим доступом до архівних матеріалів.

Значними для висвітлення діяльності знатного галицького політика В. Панейка є доробки написані його сучасниками. Це, передусім, праці К. Левицького [1], М. Лозинського [2; 3], М. Стахіва [4; 5], Л. Цегельського [6] та інших.

Після проголошення незалежності України зацікавлення науковців подіями національного відродження кінця XIX – початку XX століття помітно зросло. Відповідно активізувалося й вивчення діяльності українських політичних діячів тієї доби. У сучасних історичних дослідженнях окремі

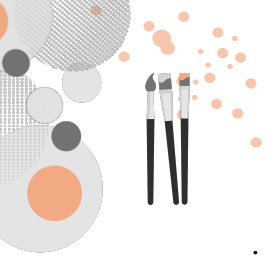
сторінки біографії та громадсько-політичної праці В. Панейка висвітлено в працях С. Богданця [7], В. Головченка [8], І. Гриника [9], І. Дацківа [10; 11], М. Литвина та К. Науменка [12], а також О. Павлюка [13; 14]. Відтак, після здобуття Україною незалежності зацікавлення істориків цією темою зросло, і в сучасній історіографії з'явилися дослідження, які окремо висвітлюють біографію та громадсько-політичну активність В. Панейка, проте вони залишаються фрагментарними і не дають комплексного бачення його ролі в національно-державному розвитку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність окремих наукових розвідок, дипломатична діяльність Василя Панейка в контексті міжнародного визнання ЗУНР і досі не стала предметом цілісного та всебічного дослідження. У більшості праць його участь у зовнішньополітичних процесах розглядається побіжно – переважно в загальному контексті діяльності уряду ЗУНР або української делегації на міжнародних форумах, без ґрунтового аналізу персонального внеску, дипломатичних ініціатив і політичної стратегії.

Недостатньо з'ясованими залишаються питання формування зовнішньополітичної концепції ЗУНР, ролі В. Панейка у виробленні переговорної позиції української сторони, його взаємодії з представниками держав Антанти, а також впливу міжнародної кон'юнктури на результати дипломатичних зусиль.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є всебічний аналіз дипломатичної діяльності Василя Панейка в контексті боротьби за міжнародне визнання Західноукраїнської Народної Республіки.

Для досягнення поставленої мети передбачається розв'язання таких **завдань**: з'ясувати історичні умови формування зовнішньополітичного курсу ЗУНР; визначити місце і роль В. Панейка у виробленні та реалізації дипломатичної стратегії республіки; проаналізувати його участь у

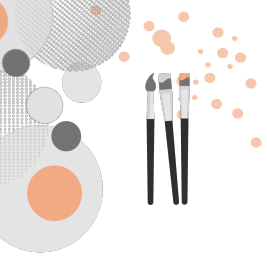
міжнародних переговорах і контактах із представниками держав Антанти; охарактеризувати основні напрями та результати дипломатичних зусиль, спрямованих на здобуття міжнародного визнання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Василь Лукич Панейко народився у 1883 році в Золочівському повіті Королівства Галичини і Володимирії Австро-Угорщини (сучасна Львівська область) у заможній селянській сім'ї. Після завершення навчання в Золочівській гімназії він вступив на юридичний факультет Львівського університету. Ще в гімназійні роки Панейко активно долучався до українського національно-визвольного руху, продовжуючи свою патріотичну діяльність і під час університетського навчання [15, с. 241]. Як активний учасник суспільно-політичного життя краю, він був членом товариства «Академічна громада», яке відігравало важливу роль у формуванні українського студентського середовища того часу.

Вперше В. Панейко заявив про себе публічно промовою на Шевченківському святі 30 березня 1905 року у Львові, підкреслюючи, що вшанування пам'яті відомих поетів та громадсько-політичних діячів приносить користь лише тоді, коли воно має практичне значення.

У період 1906–1908 років його погляди поступово зміщувалися в бік національно-демократичних ідей, і він вступив до Української національно-демократичної партії (УНДП) – ключового центру національно-визвольного руху, що об'єднував інтелігенцію, духовенство та парламентарів. Найбільше задоволення Панейко отримував від співпраці з журналами «Літературно-науковий вісник» та «Діло». Тематика його публіцистики була доволі різноманітною, охоплюючи як наукові питання, так і огляди актуальних політичних подій [16, с. 167].

Початок Першої світової війни актуалізував поміж українського суспільства сподівання на вирішення національного питання. Українські політичні діячі, відстоюючи ідею відновлення власної державності,

намагалися вплинути на перебіг воєнних подій, розглядаючи їх як можливість для реалізації стратегічних цілей. У той період домінувала думка, що саме Східна Галичина, з огляду на високий рівень організованості національного руху, може стати осередком визвольної боротьби та ядром об'єднання українських земель.

Воєнні події літа 1914 року суттєво змінили напрям громадсько-політичної діяльності В. Панейка. Звістка про ультиматум Австро-Угорщини Сербії застала його у Швейцарії, де він перебував із родиною. Згодом він згадував про панічні настрої, що охопили людей, які поспішали повернутися до своїх країн. Наприкінці серпня 1914 року, повернувшись до Львова, Панейко взяв участь у засіданні Народного Комітету УНДП, на якому визначали тактику партії в умовах війни. Було ухвалено рішення перенести діяльність Народної канцелярії та редакцій видань «Діло» і «Свобода» за межі Львова. Наступ російських військ на Галичину у вересні 1914 року змусив керівництво УНДП разом із редактором «Діла» емігрувати до Відня, де В. Панейко активно долучився до громадсько-політичного життя української еміграції [17, с. 8].

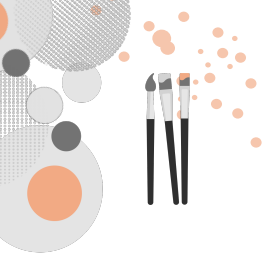
У міру того як поразка Австро-Угорщини та Німеччини у Першій світовій війні ставала дедалі очевиднішою, В. Панейко, не повідомивши про свої наміри Є. Петрушевича й К. Левицького, вирушив до Швейцарії. Там він мав намір ініціювати роботу зі створення українського легіону. «Здержували виїзд негайної роботи, – згадував В. Панейко, – нестача коштів і людей» [17, с. 9]. Проте, справа утворення українських легіонів відкладалася на невизначений термін.

Вбачаючи на складні обставини, на початку вересня 1918 р. В. Панейко поїхав до Відня, щоб провести остаточні перемовини з представниками Народного Комітету УНДП. Однак в столиці Австрії з редактором «Діла» зустрівся лише український посол барон М. Василько, після розмови з яким

В. Панейко, за його ж словами, остаточно вирішив – «треба брати Галичину і Львів» [18, с. 1]. Вже наступного дня у Львові В. Панейко скликав закриту зустріч за участю найближчих соратників. Під час наради обговорювалися кроки щодо підготовки збройного виступу, покликаного забезпечити встановлення української влади у Східній Галичині «в ім'я української державності». В. Панейко став одним із ініціаторів заснування Центрального військового комітету. Водночас присутні розпочали організацію провідного військового осередку, який мав очолити заплановане повстання. [12, с. 35–42]. У 1918 році В. Панейко, як один із ініціаторів створення Західноукраїнської Народної Республіки, долучився до розбудови її владних структур. Визначальним етапом його державницької діяльності стало призначення 11 листопада 1918 року на посаду Державного секретаря закордонних справ ЗУНР. Імовірно, цьому сприяла підтримка його партійного соратника по УНДП Л. Цегельського, з яким В. Панейка єднали спільні підходи до формування зовнішньополітичної стратегії новопосталої держави [22, с. 109].

Він вважав пріоритетними два стратегічні напрями: державне об'єднання з Наддніпрянською Україною та налагодження офіційних контактів із державами Антанти. Саме реалізація цих завдань визначила подальший зміст його роботи на чолі зовнішньополітичного відомства ЗУНР [19, с. 109].

Загалом, творення зовнішньополітичного відомства ЗУНР та формування його організаційної структури було зумовлене необхідністю налагодження активної міжнародної діяльності молодої української держави. Передусім це визначалося її складним геополітичним становищем: республіка опинилася в зоні перетину інтересів провідних європейських держав, які після завершення Першої світової війни взяли за формування нової системи міжнародних відносин і перегляд кордонів, особливо на теренах колишніх Російської та Австро-Угорської імперій.

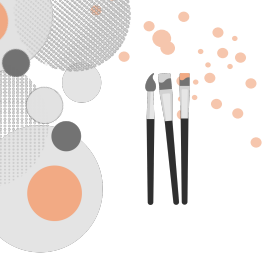
Із перших днів державного будівництва президент Є. Петрушевич разом із В. Панейком були змушені зосередитися на двох ключових напрямках зовнішньої політики. Насамперед йшлося про необхідність протистояти польській дипломатії на міжнародній арені та переконати держави-переможниці у правомірності утворення Західноукраїнської держави. Водночас важливим завданням було заручитися підтримкою союзників і здобути зовнішню допомогу в протистоянні з Польщею [20, с. 387].

На початку 1919 р. поміж українських політичних кіл дедалі чіткіше усвідомлювали, що досягти повної державної самостійності виключно власними силами, навіть за умови граничного напруження людських, матеріальних і фінансових ресурсів, практично неможливо. В умовах складної внутрішньої та зовнішньої ситуації уряди УНР і ЗУНР покладали значні надії на підтримку міжнародної спільноти, розраховуючи передусім на неупереджене й справедливе вирішення українського питання на Паризькій мирній конференції.

Міжнародна конференція розпочала роботу в Парижі 18 січня 1919 р. за участі 27-ми держав. Доречно підкреслити, що в період роботи Паризької мирної конференції, 22 січня 1919 року, на Софійській площі в Києві було урочисто проголошено об'єднання Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки. Після цього західноукраїнська держава дістала назву Західна Область Української Народної Республіки (ЗО УНР), а її президент Є. Петрушевич увійшов до складу Директорії УНР [21]

Попри те, що повного злиття державних структур не відбулося – ЗУНР зберігала власні органи влади, військо та автономність у внутрішній політиці – обидві республіки координували свої дії й репрезентували українські інтереси на міжнародній арені спільно [22, с. 397].

Подвійність дипломатичних представництв допускалася лише у тих випадках, коли «сього вимагають спеціальні інтереси сеї чи іншої частини»,

зокрема у Відні, де представники ЗО УНР брали участь у роботі Ліквідаційної комісії з розподілу активів і майна колишньої Австро-Угорщини. Для забезпечення інтересів ЗО УНР у кожній комісії гарантувалося місце галичанину. Державний секретар закордонних справ ЗО УНР В. Панейко став «товаришем» голови наддніпрянського зовнішньополітичного відомства і був призначений заступником голови надзвичайної дипломатичної місії УНР на Паризьку конференцію. «30 березня 1919 р. у Станиславові на спільному засіданні Державного секретаріату ЗО УНР, а також членів Директорії і Ради народних міністрів УНР, було ухвалено інструкцію, пункт IV якої підкреслював, що українська дипломатична місія для участі в Мировій конференції є спільною для обох частин України ... та заступає на конференції цілісність української справи» [23, с. 225].

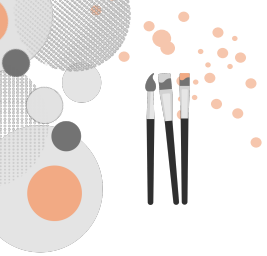
Варто наголосити, що українській стороні, попри значні труднощі, вдалося сформувати й відправити на конференцію єдину делегацію. Директорія УНР підтримала підготовлений Радою Народних Міністрів законопроект «Про відрядження до Парижа надзвичайної дипломатичної місії». Згодом уряди УНР і ЗО УНР затвердили Інструкцію, яка визначала порядок двосторонньої взаємодії в межах спільної делегації. Відтак, у пункті 4 відзначалося: «Українська Дипломатична Місія для участі в мировій конференції в Парижі є спільною для обох частин України і називається: Делегація об'єднаної Української Народної Республіки на Мирову Конференцію в Парижі, та заступає на конференції цілість української справи» [24, с. 118]. Українську делегацію очолив Г. Сидоренко. Його заступником став державний секретар закордонних справ ЗО УНР В. Панейко.

Доречно підкреслити, що відрядження В. Панейка до Парижа наочно засвідчило, яку вагу керівництво ЗУНР надавало налагодженню взаєморозуміння з державами Антанти.

Від самого початку діяльності української делегації на Паризькій мирній конференції стало очевидно, що прагнення обох держав до самозбереження подекуди переважало раціональні міркування. Невизначеність у підходах до дипломатичного представництва проявлялася в тому, що представники ЗУНР, зокрема В. Панейко, наполягали на посиленні державної самостійності західноукраїнської республіки. За таких обставин Східна Галичина розглядалася як потенційний міст між Україною та країнами Західної Європи. Натомість принципово інших засад дотримувалася Директорія УНР, яку в середині лютого 1919 р. очолив С. Петлюра. «Шлях до української державності, – вважав він, – стелиться через Київ, а не через Львів. Тільки тоді, коли Українська державність закріпиться на горах Дніпра і біля Чорного моря, тільки тоді можна думати, як про реальну річ, про збирання українських земель, захоплених сусідами. Інша політика – це мрії, нереальні комбінації, що призведуть до того, що ніякої України не буде» [25, с. 216]. Відтак, за таких умов склалися напружені стосунки між Г. Сидоренком і В. Панейком.

Упродовж лютого – першої половини березня 1919 р. В. Панейко перебував у Берні (Швейцарія), де за дорученням Є. Петрушевича докладав зусиль для встановлення контактів із провідними дипломатами світу, насамперед із представниками США та Англії. Його лінія поведінки на Паризькій мирній конференції значною мірою зумовлювалася перебігом подій на українсько-польському фронті. Панейко підтримував безперервний зв'язок із Є. Петрушевичем і членами уряду, отримуючи від них вказівки та відомості про становище на галицькому театрі бойових дій.

Навесні 1919 р. військово-дипломатична місія ЗУНР знову привернула увагу учасників Паризької мирної конференції. Це було пов'язано з черговою ініціативою Найвищої ради щодо припинення польсько-українського протистояння та спрямування основних сил Польщі проти більшовицької Росії. Переконавшись, що французька сторона й очолювані нею місії

трактують східногалицьке питання крізь призму позиції Варшави та делегації Р. Дмовського, галицькі представники на чолі з В. Панейком разом із делегацією УНР переорієнтували дипломатичну активність на США та Велику Британію.

Завдяки контактам, налагодженим через українську діаспору в Америці, вони були обізнані з принциповими розбіжностями між цими державами та Францією – зокрема щодо оцінки польсько-української війни і використання армії Ю. Галлера на галицькому фронті. Активізація діяльності місії проявилася також у численних нотах, меморандумах і зверненнях, адресованих учасникам Паризької конференції [26, с. 453].

Офіційні та неофіційні контакти між українськими й американськими делегатами не дали очікуваного результату. Коли 30 червня 1919 р. В. Панейка і А. Марголіна вперше і востаннє запросили на засідання американської делегації, державний секретар США Лансінг був відвертим: «США не визнають незалежності ЗУНР 1918–1923. Україні навіть тимчасово, аж поки українська делегація не досягне відповідної угоди з адміралом Колчаком» [23, с. 226–227].

Для державного секретаря закордонних справ ЗО УНР ставало зрозуміло, що західноєвропейські країни не були зацікавлені у створенні єдиної української держави чи в наданні незалежності її складовій частині – ЗУНР. В. Панейко зазначав: «То таки є правдою, що ні одна велика держава не має нині інтересу у відриванні України від Росії, ні віри в можливість такого акту. Ні від одної великої держави русофобська, сепаратична українська політика не може одержати помочи ні заохоти. Та ні! Є одна, а може ще й друга (хоч се не таке певне) європейська держава, в «інтересі» котрої... лежить остаточно розбити європейський Схід на багато держав, значить між ин. також усамостійнити відорвану від Росії Україну. Ся держава невелика, але з

претензіями на величність – Польща. А її евентуальна помічниця в сій справі – Румунія» [27, с. 14].

Окремим вектором дипломатичної активності В. Панейка стали контакти з представниками денікінського руху у Франції. 16 грудня 1919 р. разом із С. Томашівським, О. Кульчицьким та А. Петрушевичем він офіційно сформував самостійну делегацію ЗО УНР на Паризькій мирній конференції.

Крім того, Панейко долучився – спільно з прибічниками П. Скоропадського — до створення в Парижі Українського національного комітету (УНК), який проголосив своєю метою «відродження України в її етнографічних межах» із подальшим об'єднанням у федеративному союзі з Росією. Він також установив зв'язки з членами Російської політичної наради в Парижі – С. Сазоновим і В. Маклаковим – намагаючись через їхнє посередництво заручитися підтримкою США.

Втім, уже наприкінці травня 1920 р. Панейка було усунуто з посади керівника галицької делегації в Парижі, а згодом уряд ЗУНР офіційно заявив про свою непричетність до створення та діяльності проросійського Українського національного комітету [28, арк. 7-8].

Від кінця 1920 р. В. Панейко поступово відійшов від активної участі в політичному житті та зосередився на журналістській праці, співпрацюючи з кількома українськими виданнями, що виходили у Франції. Виконуючи обов'язки редактора газети «Діло» та авторитетного двотижневика «Політика», у 1925 р. він певний час працював у Львові.

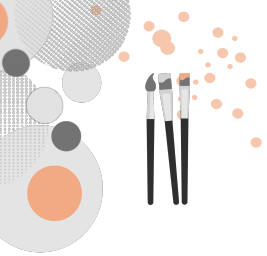
Наприкінці 1930-х років через суттєве погіршення здоров'я Панейко майже повністю припинив політичну діяльність. Після Другої світової війни, з 1945 р., він мешкав у США, а в 1955 р. переїхав до Венесуели, де існувала численна українська громада. 29 травня 1956 р. Василь Панейко – колишній Державний секретар закордонних справ ЗУНР – помер у Каракасі, столиці Венесуели [29, с. 577–578].

Висновки і перспективи подальших розвідок. У постаті В. Панейка органічно поєдналися здібності правника, публіциста та дипломата. Його громадсько-політична активність розпочалася ще в роки навчання у Львівському університеті. Згодом під впливом суспільно-політичних обставин він переглянув свої соціалістичні погляди та став переконаним прибічником національно-демократичного напрямку. Таким чином, можна констатувати, що дипломатична діяльність Василя Панейка була важливою складовою зовнішньополітичних зусиль Західноукраїнської Народної Республіки, спрямованих на здобуття міжнародного визнання. Його участь у формуванні зовнішньополітичної стратегії, представництві інтересів ЗУНР на міжнародній арені та налагодженні контактів із державами Антанти засвідчує високий рівень політичної підготовки й розуміння міжнародної кон'юнктури. Попри несприятливі геополітичні обставини та обмежені можливості української сторони, дипломатична місія Панейка стала важливим етапом у становленні української зовнішньополітичної традиції періоду визвольних змагань.

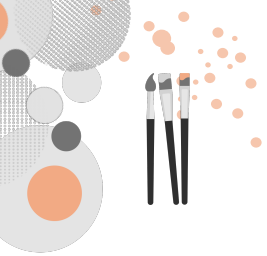
Водночас проблема потребує подальшого комплексного вивчення. Перспективними напрямками досліджень є залучення нових архівних матеріалів, зокрема з іноземних фондів; детальний аналіз дипломатичного листування та меморандумів; вивчення персональних контактів В. Панейка з представниками європейських урядів; а також порівняльний аналіз його діяльності з дипломатичною практикою інших представників українських національних урядів доби 1917–1923 років. Подальші наукові розвідки сприятимуть глибшому осмисленню ролі Василя Панейка у процесах міжнародного утвердження української державності.

Список використаних джерел

1. Левицький К. Дипломатична діяльність ЗУНР (1918–1923). Літопис Червоної Калини. 1938. Ч. 11. С. 3–4.

2. Лозинський М. Галичина на Мировій конференції в Парижі. Камінець: Вид-ня «Стрільця» органу Галицької армії, 1919. 32 с.
3. Лозинський М. Галичина в роках 1918–1920. Українська революція. Розвідки і матеріали. Книга 5. – Відень: Червона Калина, 1922. 228 с.
4. Стахів М. Західна Україна. Нарис історії державного будівництва і збройної і дипломатичної оборони в 1918–1923. В 6 т., 7 кн. Т. 4. Скрентон: Укр. роб. союз, 1960. 122 с.
5. Стахів М. Я. Штендара. Західня Україна на тлі історії Європи в (1918–1919 рр.) Т. 1. Філадельфія, 1969. 213 с.
6. Цегельський Л. Від легенд до правди : спомини про події в Україні зв'язані з першим листопада 1918 р. Львів: Свічадо, 2003. 336 с.
7. Богданець С. Дипломатична діяльність Василя Панейка: між Соборністю українських земель і «Галицьким сепаратизмом». Наукові записки. Серія «Історичні науки». Острог: Національний університет «Острозька академія», 2012. Вип. 19. С. 126–138.
8. Головченко В. Дебют новітньої української дипломатії на Паризькій мирній конференції 1919 року. Київська старовина. 2003. № 6. С. 3–27.
9. Гриник І. Дипломатична діяльність Василя Панейка на Паризькій мирній конференції. Архіви України. 2013. № 4. С. 111–120.
10. Дацків І. Дипломатія ЗУНР на Паризькій мирній конференції 1919 р. Український історичний журнал. № 5 (482), 2008. С. 121–137.
11. Дацків І. Західноукраїнська Народна Республіка в системі міжнародних відносин (1918–1923 рр.). Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 126–131.
12. Литвин М., К. Науменко. Історія ЗУНР. Львів: Олір, 1995. 362 с.
13. Павлюк О. Зовнішня політика ЗУНР. Київська старовина. К., 1997. № 3/4. С. 114–138.

14. Павлюк О. Дипломатія незалежних українських урядів (1917–1920). Нариси з історії дипломатії України. К.: Альтернативи, 2001. С. 314–397.
15. Головченко В. І. Панейко Василь Лукич. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. / Редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. К.: Знання України, 2004. Т. 2. 812 с.
16. Дацків І. Роль постаті Василя Панейка в розвитку міжнародних відносин Західноукраїнської Народної Республіки (1918 – 1923 рр.). Проблеми всесвітньої історії: науковий журнал. № 1 (7). К., 2019. С. 165-177.
17. Панейко В. Українські легіони по боці Антанти. Уривки з споминів. Політика. 1925. №1. С.2–14.
18. Панейко В. Перед Першим листопада. Діло. 1928. 1 листопада.
19. Дацків І. Б., Полич М. І. Лонгин Цегельський в історії української дипломатії (до 140-річчя від дня народження). Український історичний журнал. 2015. № 3. С. 108–121.
20. Дацків І.Б. Дипломатія українських державних утворень у захисті національних інтересів 1917 – 1923 рр. Тернопіль: Астон, 2009. 520 с.
21. Дацків І. Б., Баб'як М. О., Дикий В. В. Дипломатична співпраця між Західноукраїнською Народною Республікою та Директорією УНР. Вісник гуманітарних наук, №.8/2025.<https://doi.org/10.5281/zenodo.15795664>
22. Гриник І. Дипломатична діяльність Василя Панейка на Паризькій мирній конференції. Галичина. 2013. Ч. 22-23. С. 396–402.
23. Соляр І. Панейко Василь. Західно-Українська Народна Республіка. 1918 –1923. Уряди. Постаті. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2009. 350 с.
24. Красівський О. Галичина у першій чверті ХХ ст. : проблеми польсько українських стосунків. Львів : УАДУ при Президентові України, Львівський філіал, 2000. 416 с.

25. Головченко В. Соборна Україна на міжнародній арені 1919 р.: надії і втрачені шанси. Українська соборність: ідея, досвід, проблеми (До 80-річчя Акту Злуки 22 січня 1919 р.). К., 1999. С. 212–217.

26. Дацків І. Б. Українська дипломатія (1917–1923 рр.) у контексті світової історії. Тернопіль, КРОК. 2013. 621 с.

27. Панейко В. Зєдинені держави Східної Європи. Галичина й Україна супроти Польщі й Росії. Відень, 1922. 82 с.

28. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. (ЦДАВО України). Ф. 4440. Представництво Західно-Української Народної Республіки в м. Празі (Чехо-Словаччина). Оп. 1. Спр. 3. Арк. 7-8.

29. Дацків І. Б., Дикий В. В. Міжнародна діяльність Західноукраїнської Народної Республіки в еміграції. The 2nd International scientific and practical conference “Global trends in science and education” (March 10-12, 2025) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2025. P.575-578.